

Οικονομικά - Εταιρικά Νέα

Σόιμπλε: Πιθανά επιπλέον μέτρα το 2018, αν υπάρχει δημοσιονομικό κενό

Το ενδεχόμενο το 2018 να χρειαστούν «επιπλέον μέτρα» προκειμένου να βοηθηθεί οικονομικά η Ελλάδα δεν απέκλεισε ο υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, εκφράζοντας ωστόσο την ελπίδα ότι κάτι τέτοιο δεν θα συμβεί. Ο κ. Σόιμπλε τόνισε ότι η Ελλάδα έχει καταβάλει μεγάλες προσπάθειες, ενώ εξέφρασε την πεποίθηση ότι το ΔΝΤ θα συμμετάσχει στο ελληνικό πρόγραμμα και επανέλαβε ότι «δεν υπάρχει διαμάχη» του Βερολίνου με το Ταμείο.

Οι υπουργοί Οικονομικών της ευρωζώνης συμφώνησαν, δήλωσε ο κ. Σόιμπλε κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου, ότι εφόσον μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος το 2018 υπάρχει δημοσιονομικό κενό, θα ληφθούν «επιπλέον μέτρα», εάν είναι απαραίτητο και επανέλαβε ότι αυτή την εβδομάδα ελήφθησαν μέτρα για το 2016, ενώ τα μέτρα για το 2018 θα ληφθούν στον κατάλληλο χρόνο.

Ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών τόνισε ακόμη ότι η Ελλάδα έχει καταβάλει «μεγάλες προσπάθειες», παραδέχθηκε για μία ακόμη φορά ότι δεν θα μπορούσε να επιβάλει τέτοιες μεταρρυθμίσεις στη Γερμανία, αλλά διευκρίνισε ότι η Αθήνα θα πρέπει να συνεχίσει και στο μέλλον στον δύσκολο δρόμο, εάν επιθυμεί να εξακολουθήσει να υπολογίζει στην ευρωπαϊκή αλληλεγγύη. Η κατάσταση «είναι εξαιρετικά δύσκολη» για την Ελλάδα, προσέθεσε και τόνισε ότι δεν είναι όμως εύκολη ούτε για την Ευρώπη ούτε για το ΔΝΤ.

Αναφερόμενος στο προηγούμενο πρόγραμμα, ο κ. Σόιμπλε δήλωσε ότι η Ελλάδα θα μπορούσε να είχε βγει το 2014 από τον μηχανισμό στήριξης, αλλά κάτι τέτοιο κατέστη ανέφικτο λόγω των υποσχέσεων του ΣΥΡΙΖΑ για παραμονή στην Ευρωζώνη χωρίς μεταρρυθμίσεις. Διευκρίνισε ωστόσο ότι από το περασμένο καλοκαίρι τα πράγματα «προχωρούν προς τα εμπρός», ενώ σημείωσε ότι η απόφαση του Eurogroup είναι και αποτέλεσμα της πολύ καλής συνεργασίας με τον υπουργό Οικονομικών Ευκλείδη Τσακαλώτο.

Όσον αφορά το ενδεχόμενο Brexit, ο Γερμανός υπουργός προειδοποίησε ότι θα προκαλέσει «τεράστια ζημιά» στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης δήλωσε ότι η Ιταλία βρίσκεται στον σωστό δρόμο, ενώ χαρακτήρισε τις κινητοποιήσεις στην Γαλλία «εκδήλωση δημοκρατίας», παρά το γεγονός ότι τάχθηκε υπέρ περαιτέρω μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας.

Θετικά αποτιμιά η G7 τη συμφωνία του Eurogroup ...

Θετικά σχόλια για τη συμφωνία του Eurogroup αλλά και την εξέλιξη της ελληνικής κρίσης διατυπώνουν ηγέτες και αξιωματούχοι που συμμετέχουν στη Σύνοδο της G7 στην Ιαπωνία.

Συνέχεια...

Ο Αμερικανός Πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα σημείωσε «ότι η ελληνική κρίση χρέους έχει αμβλυνθεί», προσθέτοντας πάντως ότι «υπάρχει πολλή ακόμη δουλειά να γίνει στον οικονομικό τομέα».

Επιπλέον τόσο ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ζαν Κλοντ Γιούνκερ όσο και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ, εξέφρασαν ικανοποίηση για τη συμφωνία του Eurogroup κατά τη διάρκεια κοινής συνέντευξης Τύπου που παραχώρησαν λίγο πριν από την έναρξη της Συνόδου της G7 στην Ισε Σίμα της Ιαπωνίας.

«Είμαστε ευτυχείς που το Eurogroup κατάφερε να βρει μια συμφωνία τόσο μεταξύ των 19, όσο και με το ΔΝΤ» δήλωσε ο κ. Γιούνκερ που υπενθύμισε ότι πέρυσι, στη Σύνοδο του Ελμάου η Ελλάδα ήταν «το πιο δραματικό θέμα της ημερήσιας διάταξης».

Τόνισε ότι σήμερα το θέμα αυτό έχει επιλυθεί και ότι «τα μέτρα για το ελληνικό χρέος, που ανακοίνωσε το Eurogroup, έχουν αρχίσει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη».

Από την πλευρά του, ο Ντ.Τουσκ τόνισε ότι η συμφωνία του Eurogroup έστειλε «ισχυρό μήνυμα σταθερότητας» για την Ελλάδα, την ευρωζώνη, αλλά και την παγκόσμια οικονομία.

Και πρόσθεσε: «Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον ελληνικό λαό και ειδικότερα τον πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα για την αποφασιστικότητά τους να βάλουν τέλος σε αυτή την κρίση, μεταρρυθμίζοντας τη χώρα. Η ελληνική τραγωδία δεν θα επανέλθει».

Πιερ Μοσκοβισί: Η συμφωνία στο Eurogroup είναι μια Win-win κατάσταση

Επικερδή για όλες τις πλευρές («win-win») χαρακτηρίζει τη συμφωνία που επετεύχθη στο τελευταίο Eurogroup ο Ευρωπαίος επίτροπος για Οικονομικές και Δημοσιονομικές Υποθέσεις Πιέρ Μοσκοβισί, επισημαίνοντας ότι δεν θα προσφέρει απλώς «οξυγόνο» στην ελληνική οικονομία, αλλά θα θέσει και τη βάση η οποία θα επιτρέψει τη συμμετοχή του ΔΝΤ στο πρόγραμμα στήριξης. Ο κ. Μοσκοβισί τονίζει μεταξύ άλλων ότι τα επιπλέον προαπαιτούμενα δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση νέο Μνημόνιο και εξαιρεί την στάση του Ευκλείδη Τσακαλώτου στη διαπραγμάτευση. Σε συνέντευξή του στο γερμανικό ειδησεογραφικό πρακτορείο MNI, ο κ. Μοσκοβισί δηλώνει πεπεισμένος ότι το ΔΝΤ θα συμμετάσχει στο ελληνικό πρόγραμμα, διότι, όπως λέει, «υπάρχει ισχυρή θέληση μεταξύ των κρατών-μελών και τώρα είναι σαφές ότι υπάρχει ξεκάθαρη δέσμευση από τα στελέχη του ΔΝΤ στο μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα και στο υπόλοιπο ελληνικό πακέτο».

Σχετικά με την απόφαση του Eurogroup, «ειλικρινά άλλαξε τα δεδομένα, σε ό,τι αφορά και την συμπεριφορά του ΔΝΤ», δηλώνει ο κ. Μοσκοβισί, επισημαίνοντας ότι περίπου οκτώ-εννέα ώρες από τις έντεκα που διήρκεσε η συνεδρίαση, αναλώθηκαν στην προσπάθεια να πειστεί το ΔΝΤ για την συμφωνία.

Το παρασκήνιο ενός κρίσιμου Eurogroup

Μια σχεδόν επεισοδιακή συνεδρίαση εξελίχθηκε στο εντεκάωρο Eurogroup της Τρίτης, με πολλά ασυνήθιστα συμβάντα και πλούσιο παρασκήνιο. Πρώτο παράδοξο ήταν ότι από τις έντεκα ώρες που βρίσκονταν οι υπουργοί Οικονομικών στο τραπέζι του Eurogroup, σχεδόν τις μισές απλά δεν έκαναν τίποτε άλλο από το... να περιμένουν. Σε μία διπλανή αίθουσα εξελισσόταν το «πραγματικό» Eurogroup όπου ήταν οι «γνωστοί άγνωστοι», δηλαδή ο υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας, Β. Σόιμπλε, ο πρόεδρος του Eurogroup, Γ. Ντάισελμπλουμ και ο επικεφαλής του ευρωπαϊκού τμήματος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου Π. Τόμσεν.

«Θολό» προσχέδιο Μετά τις οκτώ το βράδυ, αφού είχαν συζητηθεί όλα τα υπόλοιπα θέματα της ατζέντας και αφού είχε δοθεί και το πρώτο προσχέδιο της συμφωνίας, ήταν ξεκάθαρο ότι το βασικό θέμα που θα έπρεπε να λυθεί ήταν η συμμετοχή του Ταμείου στο πρόγραμμα. Ούτε αναφορά στον ρόλο του ΔΝΤ δεν υπήρχε σε εκείνο το πρώτο προσχέδιο, οπότε ο «δρόμος ήταν μακρύς» όπως λέει Ευρωπαίος αξιωματούχος στην «Κ» το απόγευμα της Τρίτης. Οι τρεις άνδρες είχαν μαζί την ομάδα τους, ο Γ. Ντάισελμπλουμ είχε στο πλευρό του τον επικεφαλής του Euroworking Group Τ. Βίζερ, ο Β. Σόιμπλε τον Τόμας Στέφεν, εκπρόσωπο της Γερμανίας στο Euroworking Group και ο Π. Τόμσεν την επικεφαλής του ελληνικού προγράμματος, Ν. Βελκουλέσκου, τον νομικό σύμβουλο του Ταμείου και έναν υψηλόβαθμο αξιωματούχο από το τμήμα της στρατηγικής αξιολογήσεων (Strategy Policy Review). Και ενώ οι σχεδόν πέντε ώρες που χρειάστηκαν για να συμφωνήσουν στη συγκεκριμένη αυτή παράγραφο που θα περιείχε σε μερικές γραμμές τη στάση του Ταμείου –έτσι ώστε από τη μία να μην εκφράζει την πλήρη στήριξη στα μέτρα που συμφώνησαν οι Ευρωπαίοι καθώς δεν υιοθέτησαν τις βασικές γραμμές του ΔΝΤ αλλά και από την άλλη να μην «τραβάει την πρίζα» στη συμμετοχή του στο ελληνικό πρόγραμμα– μπορεί να ακούγονται πολλές, ήταν πραγματικότητα. «Έπρεπε να εκφραστεί με κάποιο τρόπο ότι το Ταμείο θα συμμετάσχει με το ένα πόδι μέσα και το άλλο έξω» λέει Ευρωπαίος αξιωματούχος. Αυτό όμως που είχε ενδιαφέρον ήταν ότι ακόμα και ανάμεσα στους τέσσερις συμμετέχοντες του Ταμείου δεν υπήρχε κοινή γραμμή. «Μπροστά στον Σόιμπλε διαφωνούσαν, μέχρι που αναγκάστηκαν να βρεθούν σε άλλο δωμάτιο, αυτή τη φορά μόνοι τους» περιγράφει Ευρωπαίος αξιωματούχος. Εν τω μεταξύ, οι υπουργοί Οικονομικών στην άλλη αίθουσα είχαν αρχίσει να εκνευρίζονται, έπειτα από τις 4 ώρες αναμονής περιγράφει ο ίδιος.

Νομικό κώλυμα

Ενα από τα βασικά προβλήματα προέβαλε ο νομικός σύμβουλος του Ταμείου, επιμένοντας ότι θα πρέπει να αναφέρεται ρητά στη δήλωση ότι θα υπάρξει μία δεύτερη ανάλυση βιωσιμότητας του χρέους από το Ταμείο πριν από το τέλος του χρόνου που θα κρίνει τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα. Η αρχική θέση ήταν ότι θα πρέπει να υπάρξουν δύο αναλύσεις βιωσιμότητας του χρέους, η πρώτη, αυτή που συμφωνήθηκε για το τέλος του 2016 και άλλη μία για το 2018. Η αναφορά στην πρώτη ανάλυση της βιωσιμότητας του χρέους έγινε δεκτή από τον Β. Σόιμπλε, η δεύτερη όχι και έτσι βρέθηκε ένας συμβιβασμός και γράφτηκε αρκετά περιφραστικά, ώστε σχεδόν να αμφισβητείται. Επίσης, μεγάλο πρόβλημα και καθυστέρηση δημιούργησε το γεγονός ότι ο Π. Τόμσεν προσπαθούσε να επικοινωνήσει για ώρες με την επικεφαλής του, την Κ. Λαγκάρντ, η οποία βρισκόταν σε κάποιο συνέδριο στο Καζαχστάν και δεν σήκωνε το τηλέφωνο! «Από τις έντεκα μέχρι τη μία περίπου μετά τα μεσάνυχτα οι υπουργοί Οικονομικών περίμεναν βασικά την απάντηση της επικεφαλής του Ταμείου. Κατά τη διάρκεια αυτής της αναμονής, από τη μία άκρη της αίθουσας ακούγεται ένας γνώριμος ρυθμός. Από εκεί που καθόταν η γαλλική πλευρά, δηλαδή ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών, Μ. Σαπέν και ο εκπρόσωπός του στο Euroworking Group Μ. Μπεζάρ, ακούγεται από κάποιο κινητό τηλέφωνο το Συρτάκι του Ζορμπά. Ο Μπεζάρ αρχίζει και χτυπάει παλαμάκια για μερικά δευτερόλεπτα αλλά πολύ σύντομα σταματάει, καθώς μάλλον κανένας άλλος δεν τον ακολουθεί. Καθώς τα βλέμματα στράφηκαν φυσικά πάνω στον Έλληνα υπουργό Οικονομικών, ο κ. Τσακαλώτος λέει δυνατά: «Δεν ήμασταν εμείς!» Προφανώς δεν ήμασταν εμείς, αφού έτσι κι αλλιώς η διαβούλευση για το χρέος γίνεται ερήμην της Αθήνας.

Καθημερινή

«Η Ελλάδα θα ανασάνει όταν φύγει ο Σόιμπλε»

Μονόδρομος ή παραπλανητική η συζήτηση για το χρέος; Στο ερώτημα αυτό επιχειρούν να απαντήσουν οι σχολιαστές στις γερμανικές εφημερίδες, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο του Β. Σόιμπλε και τον παράγοντα των γερμανικών εκλογών. Παραπλανητική χαρακτηρίζει τη συμφωνία για το ελληνικό χρέος η γερμανική Die Zeit, σχολιάζοντας ότι επί της ουσίας ο γερμανός υπ. Οικονομικών Β. Σόιμπλε έχει δίκιο όταν υποστηρίζει ότι η συζήτηση δεν είναι της παρούσης.

Στην πραγματικότητα, σύμφωνα με την εφημερίδα, το μείζον ερώτημα είναι «ποιους δημοσιονομικούς στόχους θα πρέπει να τηρήσει η Ελλάδα. Οι Ευρωπαίοι παραμένουν σκληροί, ζητώντας από τους Έλληνες πρωτογενή πλεονάσματα ύψους 3,5% επί του ΑΕΠ. (...) Το γεγονός ότι η χώρα βρίσκεται σε αυτή τη δεινή θέση, οφείλεται και στο γεγονός ότι οι πιστωτές επιμένουν τόσο μηχανικά στην υλοποίηση δημοσιονομικών στόχων, παρότι βασικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις είναι πολύ πιο σημαντικές. (...) Ήδη σήμερα είναι προφανές ότι κάποια στιγμή οι Έλληνες θα πρέπει να παραδεχθούν ότι δεν πέτυχαν τους φιλόδοξους στόχους. Το ερώτημα είναι πώς θα αντιδράσουν τότε οι Ευρωπαίοι. Εάν παραμείνουν σκληροί, τότε αυτό θα οδηγήσει σε νέα κλιμάκωση της κρίσης. Εάν υπαναχωρήσουν, τότε θα πληρείται μια προϋπόθεση για την οικονομική ανάκαμψη της χώρας. Η δεύτερη προϋπόθεση θα ήταν να προχωρήσει η ελληνική κυβέρνηση πράγματι σε μεταρρυθμίσεις. Προκειμένου να διατηρηθούν οι πιέσεις, η απαραίτητη ελάφρυνση του χρέους θα μπορούσε να συνδεθεί με την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων. Αυτή ήταν η προσέγγιση στα προγράμματα πολλών αναπτυσσόμενων χωρών. Εκεί λειτούργησε αρκετά καλά. Όσον αφορά την ποιότητα των δημοσίων υπηρεσιών της άλλωστε, η Ελλάδα δεν απέχει πολύ από τις αναπτυσσόμενες χώρες».

Η διατήρηση μιας ψευδαίσθησης

Για την ελβετική Neue Zürcher Zeitung πάντως η ελάφρυνση του ελληνικού χρέους είναι μονόδρομος. «Γεγονός είναι ότι με διαδοχικά νέα χρέη δεν μπορείς να εξέλθεις από μια κρίση χρέους. Οι Ευρωπαίοι αρχίζουν σιγά σιγά να το αντιλαμβάνονται αυτό. Εντούτοις και πέρα από βραχυπρόθεσμες διακοσμητικές παρεμβάσεις, ουσιώδεις ελαφρύνσεις προτίθενται να εξετάσουν μόνον μετά την ολοκλήρωση του τρέχοντος προγράμματος το 2018. Το επιχείρημα που μιλάει υπέρ αυτής της θέσης είναι ότι εάν ανταμείβονταν η χώρα πριν καν παρουσιάσει επιδόσεις, αυτό θα έδινε ελάχιστα κίνητρα στη μεταρρυθμιστική βούληση της Αθήνας. Στην περίπτωση της Γερμανίας όμως, του βασικότερου πιστωτή, υπάρχουν τελείως διαφορετικά κίνητρα. Το 2017 πραγματοποιούνται βουλευτικές εκλογές. Τουλάχιστον μέχρι τότε θα πρέπει να διατηρηθεί η ψευδαίσθηση ότι η Ελλάδα θα αποπληρώσει τη βοήθεια που έχει λάβει».

Τον παράγοντα των γερμανικών εκλογών προτάσσει και η γερμανική Tageszeitung: «Τώρα η Ελλάδα σώθηκε πραγματικά! Αυτό ήταν το χαρμόσυνο μήνυμα που εξέπεμψε το Eurogroup μετά τη συνάντηση των Βρυξελλών. Ωστόσο δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Κανένα πρόβλημα δεν έχει επιλυθεί και η Γερμανία παραμένει το βασικό εμπόδιο για μια βιώσιμη αποκλιμάκωση της κατάστασης. Η Ελλάδα δεν θα είναι καλύτερα μετά από αυτή τη συμφωνία, διότι η τελευταία βασίζεται σε μια μη ρεαλιστική και οικονομικά παράλογη υπόθεση ότι η χώρα μπορεί να πετυχαίνει μονίμως τεράστια πλεονάσματα. Η χώρα παραμένει λοιπόν δέσμια των πιστωτών της. Για άλλη μια φορά δεν επήλθε το πολυπόθητο μήνυμα ότι άξιζαν οι τόσο μεγάλες θυσίες. Εντέλει το μέλλον της χώρας εξαρτάται πλέον από την έκβαση των γερμανικών βουλευτικών εκλογών. Μόνον όταν φύγει ο Σόιμπλε, μπορεί να ανασάνει η Ελλάδα, ίσως».

Δεν υπήρχε άλλη επιλογή

«Δυστυχώς δεν υπήρχε εναλλακτική επιλογή ως προς την παράταση που δόθηκε στην Ελλάδα», παρατηρεί η ολλανδική de Volkskrant. «Μια πραγματική ελάφρυνση του χρέους είναι ταμπού για τη Γερμανία. Η άλλη επιλογή -δρομολόγηση Grexit και επαναφορά της δραχμής- είναι κάτι που δεν μπορεί να διαχειριστεί στην παρούσα φάση η ΕΕ. Η αναστάτωση ενόψει του επικείμενου δημοψηφίσματος στη Βρετανία είναι ήδη αρκετά μεγάλη. Το μόνο που απομένει λοιπόν είναι η επιμονή σε μεταρρυθμίσεις, προκειμένου να δοθεί και πάλι ώθηση στην ανάπτυξη. Το να εμπιστευτεί κανείς απλώς τα ελληνικά σχέδια επί χάρτου δεν αποτελεί πλέον επιλογή».

Deutsche Welle

Τα Διαγράμματα της Ημέρας

The stunning rise of corporate debt - "US companies have added ~\$4 trillion of debt since the start of 2008" – BOAML

